

Stellingen beleidsproces gemeente Zeist / 18-12-09

Voorbeeld: ruimtelijke ordening

Egbert Visscher

1 Er bestaat onduidelijkheid over de toepassing van de wetten RO (oude wet WRO en nieuwe wet Wro).

- theorie: voor de belanghebbenden golden twee documenten: het Structuurplan en het betreffende Bestemmingsplan. Volgens de nieuwe Wro geldt (zodra die klaar zijn) de Structuurvisie en het (nieuwe) Bestemmingsplan (geldigheid 10 jaar);
- Praktijk: in het verleden werd naar hartelust afgeweken van het bestemmingsplan d.m.v. art. 19 procedures; hele wijken werden op die manier gebouwd. In de overgang van de oude WRO naar de nieuwe Wro is er onduidelijkheid wat nog wel en niet kan (zie Sanatoriumbosprocedures).

Nodig: transparantie procedures gemeente.

2 Er is onduidelijkheid over de status van de beleidsdocumenten van de gemeente, waardoor de noodzakelijke eenheid van beleid ontbreekt.

- In theorie gelden er twee soorten documenten: het structuurplan of de structuurvisie en het bestemmingsplan.
- In de praktijk worden ook andere documenten gehanteerd als (bepalend/beslissend) beleidskader zoals een coalitieakkoord (Zeist, vandaag over morgen), de Woonvisie 2005-2015 (veel meer bouwen), de Bouwvisie (hoger en dichter bouwen), masterplannen voor deelgebieden, het Ontwikkelingsperspectief Zeist 2030 etc. De status van de documenten is onduidelijk: vervangen ze (deels) het oude structuurplan, welke versie geldt (Bouwvisie), wat is de aard van het stuk (ontwikkelingsperspectief of beleidsdocument), in hoeverre kan de raad nog afwijken van de ingenomen standpunten, hoe is de relatie met andere plannen (Groenstructuurplan, Verkeers- en VervoersPlan e.d.).

Nodig: eenheid van beleid door beperking van het aantal beleidsdocumenten tot de wettelijk verplichte.

3 De inspraak van burgers wordt onnodig ingeperkt naar duur en randvoorwaarden.

- Van wijkvisies (integraal, middellange termijn) naar buurtagenda's (agenda van de gemeente en korte termijn); nu interactieve planvorming (binnen randvoorwaarden gemeente; toch laten de burgers zich niet dwingen).
- De raad verwierp een aanbod van de samenwerkende buurtgroepen voor participatie aan de beleidsvoorbereiding (rapport bemiddelaar Verstand).
- Formele inspraak beperkt tot vijf minuten in de raad of raadscommissies.
- Zienswijzen over conceptbesluiten worden in feite voor kennisgeving aangenomen, daar de raad zich al heeft gecommitteerd aan deelbesluiten via nota's (zie punt 2).
- In feite staat alleen nog een beroep bij de rechter (RvS) open.

Nodig: beleid met en doorburgers door heldere, ruime inspraak zonder belemmeringen en mogelijkheid om te participeren in beleidsvoorbereiding; de gemeente zal daarin het voortouw moeten nemen.

4 De beleidsadvisering is te afhankelijk van belanghebbende uitvoerders en de gemeente(n) als opdrachtgevers.

- Architecten (zoals AWG bij Bouwvisie) en projectontwikkelaars (zoals Modulus bij Woonpark en Van Wijnen/Bouwfonds MAB t.a.v. Stedelijk

kerngebied) en woningbouwcorporaties stellen beleidsstukken op terwijl zij ook (bij voorrang) betrokken zijn bij de uitvoering. Op deze manier wordt een eerlijke marktwerking belemmerd.

- Adviesbureaus worden bij hun advisering door de gemeente beïnvloed (Grontmij bij Groenstructuurplan en andere ingehuurde projectmedewerkers ongetwijfeld bij processen van de structuurvisie).
- In overleg met projectontwikkelaars doen gemeentevertegenwoordigers toezeggingen en wekken verwachtingen, die kunnen leiden tot schadeclaims (plankosten en vertragingsschade); het vergroot in die gevallen de toegevendheid van de gemeente.
- Beschikbare subsidie of opbrengst bij bestemmingsverandering leiden tot het inleveren van eerder vastgesteld beleid (Woonpark, Sanatoriumbos, veiligheid scholen en lanen, bos of kantoor wordt bestemming
- intergemeentelijk overleg (BRU, groepen gemeenten) zonder voldoende terugkoppeling naar de raad en de burgers leidt tot een (concept)besluitvorming en bestuurs- en clusterovereenkomsten die nauwelijks meer zijn te beïnvloeden

Nodig: waarborgen van integriteit en onafhankelijkheid van de advisering (Weliswaar bestaat er een gedragscode voor het college, maar eerlijkheid staat daarin bijvoorbeeld niet opgenomen)

5 De gemeentelijke voorlichting over (voorgenomen) beleid is eenzijdig en daardoor misleidend en kan nauwelijks tot weerwoord leiden.

- Er is één Zeister advertentieblad met circa vier gemeentelijke pagina's; ingezonden brieven worden sinds een jaar niet of vrijwel niet meer opgenomen en verbannen naar een krantensite; een prikbordrubriek voor de burgers heeft de gemeente afgewezen.
- Gemeentelijke glossy publicaties als propaganda voor voorlopige plannen.
- De burgers worden bestookt met opvattingen van ambtenaren, door ingehuurde communicatiebureaus en belanghebbenden bij bouwen.
- De argumenten kloppen niet met de feiten, de woorden niet met de daden: met kreten als Zeist blijft groen en mooi, geen extra woningen, geen hoogbouw, veel woningnood etc. Burgers worden zo verkeerd geïnformeerd en denken dat de coalitie en de gemeente hun wensen vervullen.

Nodig: objectieve voorlichting gebaseerd op tweezijdige communicatie; voldoende, niet- inhoudelijk gecensureerde burgerrubriek op de site van Zeist en idem een burgerpagina in de Nieuwsbode (en Stadspers voor B&D. HtH en DD).

6 Er bestaat een kloof tussen wat burgers in meerderheid willen en het gemeentelijk beleid.

- Dit blijkt uit allerlei stukken, zoals: enquêtes, wijkvisies, zienswijzen, handtekeningenacties, vragen om een referendum, beroepen etc.
- Gemeentelijke besluiten die direct ingaan tegen wat de burgers willen (Sanatoriumbos en binnenbos Kerckebosch bebouwen, hoogbouw, aantasten groen/ open ruimte ook buiten de rode contouren, nieuwbouw Gemeentehuis.
- Een toenemende desinteresse in de gemeentelijke politiek die tot uitdrukking komt in de kwaliteit van raadsleden en de opkomst bij raadsverkiezingen.

Nodig: mogelijkheid voor burgergroeperingen om op kosten van de gemeente een onafhankelijke contra-expertise en of consequentieanalyse te verlangen (De bekostiging kan komen uit het niet meer gebruik maken van kostbare communicatiebedrijven).

7 De gewenste dualiteit in de Zeister gemeenteraad bestaat alleen tussen de coalitie en de oppositie.

- Een zinnige discussie over de inhoud van een zaak komt te weinig voor.

- Carrièreambities, fractiediscipline en coalitieakkoorden blijken in de raad belangrijker dan argumenten en harde cijfers (Zeister woningbouwbehoefte).
Nodig: geen dichtgetimmerd coalitieakkoord voorafgaande aan een nieuw college; raadsfracties kunnen ook een contra-expertise of consequentieanalyse verlangen.